

of students' self-education based on their motivation to perform tasks, information and methodological support of students, the use of interactive methods. The authors emphasize that the organization of distance learning requires informational and methodological support, the use in the educational process of new advances in information technology, which ensure the manufacturability of leaning.

Key words: distance learning, professional training, preschool education specialists, information and communication technologies, educational platform.

УДК 378.147:[338.488.2:640.4]

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2020.78.08>

Бурак В. Г.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ

Проаналізовано закордонний досвід підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи. Досліджено практику масштабних реформ галузевої професійної освіти сфери туризму та готельно-ресторанної справи в рамках тісного міжуніверситетського співробітництва. Розглянуто досвід такої підготовки в закладах вищої професійної освіти країн-членів Всесвітньої туристської організації, якість якої зумовлена реагуванням на сучасні тенденції розвитку національних і світової економік в умовах глобалізації.

Інтенсифікація навчання відбувається шляхом інтеграції взаємозалежних напрямів: профілізації фундаментальної підготовки і фундаменталізації професійного навчання. Підтверджено, що вища професійна освіта Бельгії у процесі підготовки фахівців у сфері бізнесу та менеджменту, у тому числі й управління готельно-ресторанним і туристичним бізнесом, віддає перевагу міжнародно орієнтованому перспективному навчанню, пов'язаному зі світовою економікою, міжнародним бізнесом, оцифруванням, життєстійкістю бізнесу й етичними підходами.

Досліджено еталонний досвід розроблення і впровадження моделей професійної підготовки фахівців сфери гостинності Швейцарії, зазначено про унікальність та універсальність освітньо-професійних програм, суть яких полягає у зв'язку теорії і практики, підготовку на робочому місці, щорічне стажування у провідних закладах світу, ґрунтовну професійну підготовку завдяки опануванню загальних теоретичних і соціально-гуманітарних дисциплін.

Вивчено особливості практичної підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі в університетах США, визначено перелік ключових вимог до фахівців туристичної індустрії, в тому числі й ресторанного господарства: організаторські й особисті якості, загальні компетентності, фахова предметність, морально-етичний компонент. За допомогою порівняння проаналізовано системи професійної освіти у сфері туризму в Російській Федерації, Україні, Республіці Білорусь, Туреччині, вказано на стимули зростання інтересу до України як туристичної держави.

Ключові слова: майбутні фахівці, готельно-ресторанна справа, сфера обслуговування, світові моделі професійної підготовки.

Сучасні дослідження науковців підтверджують необхідність такої якості вищої професійної освіти, яка дозволить майбутнім фахівцям вільно входити в реальне життя та брати активну участь у здійсненні перебудови української економіки й суспільства.

Сфера обслуговування є галуззю української економіки, яка динамічно розвивається останніми десятиліттями та включає в себе торгівлю, транспорт, фінансування, страхування. Освітні й рекреативно-спортивні заклади, туристичні агентства, готелі та ресторани, салони краси й спеціальні медичні заклади, радіо- та телестанції, консультаційні фірми, музеї, театри, кінотеатри, магазини й супермаркети належать до сфери послуг. Тому для її належного функціонування нагальною стає проблема модернізації вищої професійної освіти з метою створення такої моделі освітнього процесу, за якої оптимально поєдналися б кращі українські й закордонні традиції. Інтеграція гуманістичних традицій української педагогіки та світового досвіду виховання особистості фахівця, здатної до активних самостійних дій, дозволить створити динамічну, мобільну, конкурентоспроможну модель системи професійного навчання.

Мета статті – дослідження й аналіз зарубіжного досвіду підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи.

Оскільки готельно-ресторанна справа тісно пов'язана з туристичною галуззю, в межах цього дослідження вважаємо за доцільне проаналізувати спільний закордонний досвід підготовки майбутніх фахівців вказаних вище сфер діяльності з огляду на його міждисциплінарний характер.

Вивченню практики світових країн-лідерів у сфері туристичного бізнесу присвячені наукові праці В. Антоненка, А. Віндюка, Г. Драпалюк, Ю. Закаулової, О. Кашинської, Л. Кнодель, О. Паламарчук, М. Польової, М. Попик, Л. Чорної. Іноземний досвід професійної підготовки фахівців готельно-ресторанної справи висвітлений у наукових дослідженнях Т. Божук, Т. Голікової, А. Корніяки, М. Лайко, Н. Масюк, С. Пенкальської, А. Пізама, М. Попик.

Закордонні науковці М. Бірам, А. Булл, А. Буркарт, Ф. Велла, Р. Вержер, Г. Данн, Е. Декадт, Г. Зарате, М. Коул, К. Купер, С. Медлек, Д. Небель, Ж.-М. Оернер, С. Перро, Д. Річі, Ж. Сальванес, Ж. Тригано, Є. Фаус-Сола, Ж. Чумі, Е. Шафер та багато інших визначають світовий туризм і готельно-ресторанний бізнес як найдинамічніші галузі економіки та обґрунтовують потребу в модернізації національних систем сфери послуг.

Провівши дослідження теорії і практики підготовки фахівців сфери туризму в країнах-членах Всесвітньої туристської організації (далі – WTO), Л. Кнодель дійшла висновку, що високими якісними кваліфікаційними ознаками майбутніх фахівців сфери туризму та готельно-ресторанної справи характеризується підготовка в закладах вищої освіти Німеччини, Франції, Англії, США, Японії і Росії, що зумовлено реагуванням на сучасні тенденції розвитку національних і світової економік в умовах глобалізації. Аналіз освітніх систем Польщі, Словенії, Чехії, Румунії засвідчує їхнє поетапне й послідовне реформування, однак кардинальне орієнтування на досягнення західної цивілізації призводить до втрати ідентичності та нівелювання національних особливостей [4, с. 21].

Науковець акцентує увагу на тому, що інтенсифікація навчання в країнах-членах WTO відбувається шляхом інтеграції взаємозалежних напрямів: профілізації фундаментальної підготовки і фундаменталізації професійного навчання. Так, для реалізації фундаменталізації фахової освіти запроваджується країнознавча підготовка здобувачів освіти, яка поєднує п'ять блоків дисциплін: 1) світоглядні і соціально-філософські; 2) психолого-педагогічні; 3) історико-культурологічні; 4) загальномовні лінгво-культурологічні; 5) професійні з іноземної мови [4, с. 28].

Важливим є вивчення еталонного досвіду розроблення і впровадження моделей професійної підготовки фахівців сфери гостинності Швейцарії у найбільш відомих у світі освітніх закладах (Школі готельного менеджменту Лозанни (The Ecole Hoteliere de Lausanne), Міжнародній школі готельного менеджменту Ле Рош (Les Roches International School of Hotel Management), Інституті вищої освіти Гліон (Glion Institute of Higher Education), Швейцарській школі готельного менеджменту (Swiss Hotel Management School) [7, с. 137].

Унікальність та універсальність освітньо-професійних програм полягають у тісному зв'язку теорії і практики, підготовці на робочому місці, піврічному стажуванні щорічно в провідних закладах світу, ґрунтовній професійній підготовці завдяки опануванню загальних теоретичних (маркетингу, бухгалтерського обліку, комп'ютерних наук, туризму, економіки, менеджменту, кулінарного мистецтва, харчових технологій), соціально-гуманітарних дисциплін (одна або дві іноземні мови, етики та риторики). Окрім професійних компетентностей, технічних, управлінських і комунікативних навичок, відбувається формування відвертої, завзятої, толерантної, емпатійної, підприємницької особистості, здатної вирішувати конфлікти чи сприяти їхньому недопущенню. Актуалізується розвиток у майбутніх фахівців туристичного бізнесу й готельно-ресторанної справи лідерських якостей і вміння працювати в команді, здатності цінувати якість, уваги до дрібниць і почуття добре виконаної роботи [7, с. 138].

Визнання туристичної освіти Швейцарії на світовому освітньому просторі є результатом успішного її становлення завдяки диверсифікації освітніх пропозицій туристичного спрямування та високій якості професійної підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі [8].

Вища професійна освіта Бельгії у процесі підготовки фахівців у сфері бізнесу та менеджменту, у тому числі й управління готельно-ресторанним і туристичним бізнесом, віддає перевагу міжнародно орієнтованому перспективному навчанню, пов'язаному зі світовою економікою, міжнародним бізнесом, оцифруванням, життєстійкістю бізнесу й етичними підходами до розв'язання сучасних проблем. У результаті майбутні фахівці опановують компетентності щодо розуміння динамічності ділового середовища, глобального ринку й вияву джерел конкуренції, знайомляться з технологічними розробками, пов'язаними з інформаційними, виробничими та дистрибутивними системами, фінансовими ринками, ризиками, управлінськими рішеннями та плануванням кар'єрного розвитку [3, с. 81].

Диференціація завдань для здобувачів освіти пов'язана з особистими розумовими здібностями і задатками та передбачає побудову освітнього процесу за індивідуальною траєкторією. Інтеграція освітнього (теоретичного) й промислового (практичного) видів навчання сприяє утворенню нового прикладного рівня знань, умінь, навичок, компетентностей із систематичною самоосвітою. Навчальні плани і програми побудовані за принципами доцільності, міжнародної спрямованості, гуманістичного, компетентнісно-орієнтованого й індивідуального підходів. Реалізації поглибленої практичної компоненти навчання та проведенню спільних міждисциплінарних наукових досліджень у різних галузях сприяє діяльність асоціацій кількох університетів, колегіальні зусилля яких спрямовані на організацію курсів для студентів, розвиток міжнародного наукового партнерства, формування глобальної компетентності [3, с. 82].

Вивчення особливостей практичної підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі в університетах США науковцем Л. Чорною уможливило визначення переліку ключових вимог до фахівців туристичної індустрії, у тому числі й ресторанного господарства. Дослідниця сформулювала такий набір компетентностей: організаторські якості (систематичність, відповідальність і відданість колективу), загальні компетентності (критичне мислення, інноваційність, креативність, інформаційно-технологічна обізнаність), фахова предметність (компетентність, лідерство, практицизм, відповідність службовому становищу, пунктуальність, колабораціонізм, партнерство), морально-етичний компонент (чесність, істинність, унікальність), особисті якості (невибагливість, заповзятливість, адекватне реагування, гнучкість) [9].

Дослідження науковців Т. Божук і С. Пенкальської щодо тенденції діяльності готельного господарства (на прикладі Туреччини та України) підтверджують попередньо означені вимоги щодо органічного поєднання теорії з практикою у процесі підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи. У діяльності готелів Туреччини важливим видом обслуговування стало анімаційне, тому на вимогу стейкхолдерів до освітніх програм було введено обов'язкову дисципліну «Організація анімаційної діяльності», в основу якої покладено навчання з питань організації та управління анімаційною діяльністю на підприємствах індустрії гостинності та туризму, тобто взаємодії аніматора з туристами для задоволення релаксаційно-оздоровчих, освітньо-культурних, творчих потреб та інтересів. Актуалізується знання кількох іноземних мов, культурології, мистецтвознавства, історії.

Учені стверджують, що вивчення й упровадження закордонного досвіду підготовки майбутніх фахівців може стимулювати зростання інтересу до України як туристичної держави і стати важливим чинником впливу на розширення культурно-рекреаційних та економічних можливостей українського туризму й готельно-ресторанної справи [2].

Проаналізувавши підготовку фахівців готельного господарства в Російській Федерації, дослідниця О. Кашинська зазначила про тенденцію поділу освітніх програм на види залежно від кваліфікації у дипломі: академічний бакалавр (проектна, організаційно-управлінська та науково-дослідна діяльність) і прикладний бакалавр (виробничо-технологічна та сервісна діяльність), при цьому вони набувають спільних загальнокультурних і загальнопрофесійних компетентностей, але відмінних професійних, які відповідають меті та видам їхньої фахової діяльності.

Так, до обов'язків академічного бакалавра належатиме розроблення проектів у готельній діяльності на основі сучасних інноваційних технологій, пов'язаних із проєктуванням готельних продуктів, технологічними процесами, готелями та засобами розміщення; плануванням, організацією та оцінкою виробничо-технологічної діяльності готелів; координацією та контролем діяльності готелів та інших засобів розміщення, їхніх функціональних підрозділів; здійсненням науково-дослідної діяльності шляхом збору, аналізу та узагальнення світового й російського досвіду готельно-ресторанної діяльності; моніторингом готелів та інших засобів розміщення; адаптацією інноваційних технологій до діяльності готелів та інших засобів розміщення.

Прикладний бакалавр як майбутній фахівець готельного господарства займатиметься формуванням системи функційних (технологічних, інформаційних, трудових) процесів у готелях та інших засобах розміщення й оцінюванням їхньої якості за умови послугоування сучасними інформаційними і комунікаційними технологіями; забезпеченням якості надання готельних послуг різним категоріям і групам споживачів, пов'язаних із дотриманням персоналом стандартів, правових і нормативних документів діяльності готелів та інших засобів розміщення; вибором найкращих технологічних процесів готельної діяльності на запити споживачів [5].

Аналіз систем професійної освіти у сфері туризму в Російській Федерації, Україні та Республіці Білорусь, здійснений дослідницею Г. Шукою, уможливив визначення таких пріоритетних складників: 1) завдання, види діяльності, зумовлені сучасним станом суспільства та перспективами його розвитку; 2) завдання, види діяльності, орієнтовані на особистісний розвиток того, хто навчається; 3) завдання, види діяльності, визначені вимогами професії, спеціальності [10, с. 127].

Вчена зазначає, що перші складники сприяють формуванню загальнонаукових і загальнокультурних компетентностей, які здійснюються під час вивчення дисциплін циклів соціально-гуманітарної та фундаментальної, природничо-наукової й загальноекономічної підготовки. У Республіці Білорусь їх визначено на державному рівні на 95 %, в Україні – на 75 %, у Російській Федерації – на 40-60 %. Третій складник (цикл дисциплін професійної та практичної підготовки) формує готовність випускника до майбутньої фахової діяльності. У Білорусі заклади освіти мають можливість формувати 3,6 % його наповнення, в Україні – 64 %, у Росії 50-62,5 %.

Шляхи подолання цієї проблеми пов'язані зі створенням спеціалізованих туристських закладів вищої освіти (далі – ЗВО), науково-навчально-виробничих комплексів для створення здобувачам освіти професійної атмосфери від початку навчання. Досвід створення таких ЗВО та організації комплексів є і в Росії, і в Україні. Ще один спосіб – залучення замовників освітніх послуг (стейкхолдерів, студентів, представників громадських професійних спільнот) до розробки стандартів фахової передвищої та вищої освіти, запровадження тісного зв'язку між закладами освіти та підприємствами, установами, фірмами сфери обслуговування. Такий досвід репрезентує Росія під час формування стандартів третього покоління [10].

Здійснений аналіз закордонного досвіду підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи щодо сучасних тенденцій у розвитку системи освіти та визначення структурних компонентів професійної компетентності дає змогу зробити висновок про необхідність таких подальших дій [4; 7; 8]:

1) систематичне створення, перегляд, оновлення чи переформатування фахових компетентностей і широкого спектру освітніх програм відповідно до вимог світового та національного ринку праці; інтеграція теоретичного і практичного навчання, поглиблення вмінь і професійних знань у сфері управління готельно-ресторанними комплексами;

2) підсилення співпраці між освітніми установами, галузевими організаціями та громадськістю для успішного розвитку туристичної галузі й готельно-ресторанної справи; надання більшої уваги ринковому прогнозуванню і стратегічному плануванню;

3) збільшення участі у діяльності транснаціональних компаній, пов'язаних із розробкою міжнародних стандартів і кваліфікаційних вимог до фахівців сфери обслуговування; постійне збільшення освітніх можливостей для неперервної туристичної освіти (освітні програми, курси, тренінги, воркшопи);

4) розвиток поінформованості щодо засобів охорони і захисту навколишнього середовища, збереження загальнонаціонального здоров'я і благополуччя;

5) збільшення та поглиблення практики в полікультурному середовищі і міжнародному просторі шляхом обов'язкового тривалого щорічного стажування на базі провідних вітчизняних і закордонних готелів, вивчення кількох іноземних мов і навчання ними, практичне застосування комп'ютерних технологій;

6) акцентування уваги на психологічній підготовці фахівців сфери туризму; розвиток особистісних якостей майбутніх фахівців, необхідних для успішної реалізації професійних функцій;

7) потреба у збільшенні кількості випускників закладів вищої освіти сфери обслуговування (неуніверситетського рівня) у зв'язку з перевантаженням освітніми пропозиціями та запровадженням гнучкого вступного процесу в закладах вищої туристичної освіти (університетського рівня), оскільки їхній брак призвів до перенасичення ринку праці сфери обслуговування управлінськими кадрами та недостатньої кількості кваліфікованих працівників.

Висновки. Дослідивши та проаналізувавши закордонний досвід підготовки майбутніх фахівців туристичного бізнесу та готельно-ресторанної справи, доходимо висновку про широку розгалуженість і високу якість закладів вищої професійної освіти Швейцарії, Бельгії, Німеччини, Франції, Англії, США, Туреччини, Японії, Росії. Провідними тенденціями в них є значний акцент на диференціації змісту освітніх програм з інтеграцією теоретичного і практичного компонентів, підготовкою на робочому місці; міжнародно орієнтованому перспективному навчанні, пов'язаному зі світовою економікою, міжнародним бізнесом; розвиткові науково-дослідної галузі й міжнародної співпраці в науковому секторі; тісній співпраці ЗВО з підприємствами та гарантованому працевлаштуванню після закінчення навчання; організації повноцінних акредитованих онлайн-програм з акцентом на самоосвіті й прикладному навчанні; моніторингу забезпечення якісних освітніх послуг і стимулювання розвитку освіти дорослих, що передбачає підвищення кваліфікації чи перекваліфікації фахівців.

Нині попри карантинні обмеження і спровоковану ними глобальну економічну кризу незмінним залишається прагнення здобувачів навчатися, а об'єктів надання освітніх послуг – забезпечувати якісну навчально-науково-пізнавальну діяльність і розвивати світовий культурний та інтелектуальний потенціал.

Використана література:

1. Божко Л. Д. Туризм у контексті глобалізаційних процесів: історико-культурологічний аспект : дис. докт. культурол. Харків, 2018. 558 с.
2. Божук Т. І., Пенкальська С. Ю. Тенденції діяльності готельного господарства (на прикладі Туреччини та України). *Туристичний і готельно-ресторанний бізнес в Україні: проблеми розвитку та регулювання* : матеріали VII міжнар. наук.-практ. конференції (24-25 березня 2016 року, м. Черкаси) / М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси : Видавець Ю. А. Чабаненко, 2016. Т. 1. С. 17–19.
3. Закаулова Ю. В., Драпалюк Г. С. Застосування нових підходів до організації навчання на рівні вищої професійної освіти Бельгії. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2020. № 75. С. 80–84.
4. Кнодель Л. В. Теорія і практика підготовки фахівців сфери туризму в країнах-членах Всесвітньої туристської організації : автореф. дис. д-ра пед. наук. Тернопіль, 2007. 40 с.
5. Кашинська О. Є. Підготовка фахівців готельного господарства в Російській Федерації : дис. канд. пед. наук. Старобільськ, 2016. 268 с.
6. Кашинська О. Є. Аналіз досліджень з проблем підготовки фахівців для туризму та готельно-ресторанної справи (2014-2019 рр.). *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2020. № 2(333). Ч. 1. С. 113–121.
7. Попик М. М. Професійна підготовка фахівців готельно-ресторанної справи: досвід Швейцарії. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2019. Вип. 1(44). С. 137–140.
8. Самохвал О. О. Тенденції розвитку туристичної освіти в Швейцарії: історичний огляд та сучасні реалії. *Young Scientist*. 2018. № 9(61). С. 69–73.
9. Чорна Л. В. Особливості практичної підготовки майбутніх фахівців туристичної галузі в університетах США : дис. канд. пед. наук. Черкаси, 2009. 321 с.
10. Щука Г. П. Система професійної освіти у сфері туризму в Російській Федерації, Україні та Республіці Білорусь : монографія. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. 264 с.

References:

1. Bozhko L. D. (2018) Turyzm u konteksti hlobalizatsiinykh protsesiv: istoryko-kulturolohichnyi aspekt [Tourism in the context of globalization processes: historical and cultural aspect] : dys. dokt. kulturoloh. Kharkiv, 558 s. [in Ukrainian]
2. Bozhuk T. I., Penkalska S. Yu. (2016) Tendentsii diialnosti hotelnoho hospodarstva (na prykladi Turechchyny ta Ukrainy) [Trends in the hotel industry (on the example of Turkey and Ukraine)]. *Turystychnyi ta hotelno-restoranni biznes v Ukraini: problemy rozvytku ta rehulivannia* : materialy VII mizhnar. nauk.-prakt. konferentsii (24-25 bereznia 2016 r., m. Cherkasy) / M-vo osvity i nauky Ukrainy, Cherkas. derzh. tekhkol. un-t. Cherkasy : Vydavets Yu. A. Chabanenko. T. 1. S. 17–19 [in Ukrainian]
3. Zakaulova Yu. V., Drapaliuk H. S. (2020) Zastosuvannia novykh pidkhodiv do orhanizatsii navchannia na rivni vyshchoi profesiinoi osvity Belhii. [Application of new approaches to the organization of education at the level of higher professional education in Belgium]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Seriya 5. Pedagogichni nauky: realii ta perspektyvy*. № 75. S. 80–84 [in Ukrainian]
4. Knodel L. V. (2007) Teoriia i praktyka pidhotovky fakhivtsiv sfery turyzmu v krainakh-chlenakh Vsesvitnoi turystskoi orhanizatsii [Theory and practice of training specialists in the field of tourism in the countries which are member of the World Tourism Organization] : avtoref. dys. d-ra ped. nauk. Ternopil, 40 s. [in Ukrainian]
5. Kashynska O. Ye. (2016) Pidhotovka fakhivtsiv hotelnoho hospodarstva v Rosiiskii Federatsii [Training of hotel specialists in the Russian Federation] : dys. kand. ped. nauk. Starobilsk. 268 s. [in Ukrainian]

6. Kashynska O. Ye. (2020) Analiz doslidzhen z problem pidhotovky fakhivtsiv dlia turyzmu ta hotelno-restoranoi spravy (2014-2019 rr.). [Analysis of research on the problems of training specialists for tourism, hotel and restaurant business (2014-2019)]. Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Pedahohichni nauky. № 2(333). Ch. I. S. 113–121 [in Ukrainian]
7. Popyk M. M. (2019) Profesiina pidhotovka fakhivtsiv hotelno-restoranoi spravy: dosvid Shveysarii. [Professional training of hotel and restaurant specialists: the experience of Switzerland]. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seria: «Pedahohika. Sotsialna robota». Vyp. 1(44). S. 137–140 [in Ukrainian]
8. Samokhval O. O. (2018) Tendentsii rozvytku turystychnoi osvity v Shveysarii: istorychnyi ohliad ta suchasni realii. [Trends in tourism education in Switzerland: a historical overview and current realities]. Young Scientist. 2018. № 9(61). S. 69–73 [in Ukrainian]
9. Chorna L. V. (2009) Osoblyvosti praktychnoi pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv turystychnoi haluzi v universytetakh SshA. Features of practical training of future tourism professionals at US universities : dys. kand. ped. nauk. Cherkasy, 2009. 321 s. [in Ukrainian]
10. Shchuka H. P. (2013) Systema profesiinoi osvity u sferi turyzmu v Rosiiskii Federatsii, Ukraini ta Respublitsi Bilorus [System of professional education in the field of tourism in the Russian Federation, Ukraine and the Republic of Belarus] : monohrafiia. Luhansk : Vyd-vo DZ «LNU imeni Tarasa Shevchenka», 2013. 264 s. [in Ukrainian]

Burak V. G. Foreign experience of training future professionals in hotel and restaurant business

The article analyzes foreign experience of training future specialists in hotel and restaurant business. The practice of large-scale reforms of branch professional education in the field of tourism, hotel and restaurant business within the framework of close interuniversity cooperation is considered. The experience of the mentioned training in the institutions of higher professional education of the member countries of the World Tourism Organization is considered, the quality of which is conditioned by the reaction to the modern tendencies of development of national and world economies in the conditions of globalization.

Intensification of training takes place through the integration of interdependent areas: profiling of fundamental training and fundamentalization of vocational training. It is confirmed that higher professional education in Belgium in the process of training specialists in business and management, including management of hotel, restaurant and travel business, prefers internationally oriented, promising training related to the world economy, international business, digitization, business sustainability and ethical approaches.

Reference experience of development and implementation of models of professional training of specialists in the field of hospitality in Switzerland is studied, uniqueness and universality of educational and professional programs are noted, the essence of which is related to theory and practice, general theoretical, socio-humanitarian disciplines.

Peculiarities of practical training of future specialists in travel industry in US universities are studied and a list of key requirements for specialists in the travel industry, including restaurant industry: organizational qualities, general competencies, professional subjectivity, moral and ethical component; personal qualities. System of vocational education in the field of tourism in the Russian Federation, Ukraine, the Republic of Belarus, Turkey are analyzed using the comparison method, incentives for growing interest in Ukraine as a tourist country is mentioned.

Key words: *future specialists, hotel and restaurant industry, service sector; world models of vocational training.*